

BOTKYRKA

FÖRSAMLINGSBLAD

NR 5 2021

STARKARE FÖR VARJE DAG

Cecilia Mannerström
blev sjuk i covid-19

LJUSETS UNGA PODCAST

Vill nå fler
via ny podd

MARIKA MARKOVITS

Möt Stockholms
nya domprost

KRÖNIKA
**EN VALPS
KÄRLEK**

Filmtips

**FRAMTIDEN
BOR HOS OSS**

ALLHELGONA
i Botkyrka

NYA MÖJLIGHETER I ALLHELGONATID

Det är en klar och kylig morgon i september, klockan har just slagit sju och hunden och jag är på morgonpromenad. Vi möter en hund som inte vill leka och vi får veta att han är gammal och sjuk och är på sin sista promenad i livet. Veterinären kommer om någon timme. Hunden går sakta, tätt intill husse som lockar med korv för att ta dem framåt. Husse är ledsen och till och med min byracka förstår att hålla sig på avstånd. Jag försöker inte ens trösta för vad ska jag säga? Vi konstaterar att det är en husses ansvar att genomföra detta, trots att han egentligen inte vill. Vi säger hej då med vetskapen om att vi inte kommer att ses på hundpromenad någon mer gång.

Vi fortsätter vår promenad genom ett skogsparti och möter då vår granne som är på sin morgonpromenad med hunden. Vi har inte setts på några veckor därför att grannen är svårt sjuk i cancer och behandlingen gjort promenader omöjliga. Men nu är han ute och går och han är hoppfull – det går åt rätt håll, sjukdomen tycks ge vika och döden har motats i dörren. *Det här kommer inte att hindra mig* säger han och ler.

Vår morgonpromenad börjar att gå mot sitt slut och datorn och otaliga zoom-möten väntar. Jag tänker *jaha, här är jag ute å går med döden*. Men tanken gjorde mig inte ledsen för jag insåg att jag också hade varit ute och mött värme och ärlighet.

En dag kommer döden att hindra från det som vi vill och önskar oss men det är fint att vi innan dess kan dela dödens tyngd tillsammans. Det blir faktiskt lite lättare då. I allhelgonatid gör sig döden påmind på ett särskilt sätt men gemenskapen i att vi delar sorgen finns också. Och kanske, kanske kan känslan av gemenskap ge hopp och nya möjligheter kan skapas.

I det här församlingsbladet möter vi Stockholms stift domprost Marika Markovits, som har tjänstgjort som präst i Tumba, varit direktor för Stadsmissionen och nu ska leda arbetet i Storkyrkan. Hon berättar om nya möjligheter i sitt nya uppdrag.

Med anledning av att vi närmar oss allhelgonahelgen fördjupar vi oss i ordet "helgon". Vad är ett helgon egentligen?

Beatrice Lönnqvist, kyrkoherde

INNEHÅLL

6 | TRYGGHET SKAPAR MODIGA UNGDOMAR

Möt rösterna bakom podden Ljusetets unga podcast

8 | STARKARE FÖR VARJE DAG

Cecilia Mannerström blev mycket sjuk i covid-19

10 | FILMTIPS

Ny filmen om livet i landets mångkulturella stadsdelar

12 RELIGIÖST SJÄLVFÖRTROENDE

Marika Markovits är ny domprost i Storkyrkan

16 | 1,5 MILJARDER

Så mycket bidrar Svenska kyrkans diakoni till samhällsekonomin

17 | SÅ GICK DET I KYRKOVALET

Sju nomineringsgrupper tar plats i kyrkofullmäktige

18 | HELGON

Vad är ett helgon egentligen?

20 | DIKTBILDER

Lars Björklund skriver poesi i mobilen

23 | EN VALPS KÄRLEK

Hundar har en fantastisk förmåga att knyta emotionella band

24 | ALLHELGONA I BOTKYRKA

Öppen kyrka, ljusständning och körsång

BOTKYRKA FÖRSAMLINGSBLAD #5. 2021

REDAKTÖR: Daniel Claesson, daniel.claesson@svenskakyrkan.se

REDAKTION I DETTA NUMMER: Ann-Christine Blixth, Arne Hyckenberg, Inga-Britt Rova, Beatrice Lönnqvist, Daniel Claesson, Andréas Lindström

FOTO FRAMSIDA: Arne Hyckenberg FOTO BAKSIDA: Andréas Lindström

FORM: Andréas Lindström, september, andreas@september.se

ANSVARIG UTGIVARE: Beatrice Lönnqvist, beatrice.lonnqvist@svenskakyrkan.se

DISTRIBUTION: Postnord UPPLAGA: 33 900 ex TRYCK: Bold Printing Mitt AB

Utges av Svenska kyrkan Botkyrka, Box 240, 147 01 Tumba, 08-530 222 00

Besöksadress: Grödingevägen 4, botkyrka.forsamling@svenskakyrkan.se,

www.svenskakyrkan.se/botkyrka

3041 0879
TRYCKSAK

Svenska kyrkan
BOTKYRKA FÖRSAMLING

Foto: Arne Hyckenberg

»Det var så ensamt att ligga på sjukhus utan besök. Mobilen var min livlina.«

SIDAN 8-9

»Jag skulle vilja att förorten fanns representerad i Storkyrkan.«

SIDAN 12-15

Foto: Arne Hyckenberg

MEDARBETARE I DETTA NUMMER

ANN-CHRISTINE BLIXTH

Kyrkogårdschef som fortfarande ser verkningarna av pandemin, fast på ett nytt och bättre sätt. I år är det ovanligt svårt att få tag på stora marschaller till gångarna på kyrkogårdarna. Kanske är de kvar i Kina, hinner de komma fram till helgen? Vi får se...

DANIEL CLAESSON

Kommunikatör i Botkyrka församling. Ser som vanligt fram emot att besöka en kyrkogård under allhelgonahelgen för att titta på alla ljus som lyser upp mörkret till minne och tröst. I år tänder Daniel ett särskilt ljus för sin mormor, som gick bort under sommaren.

BEATRICE LÖNNQVIST

Kyrkoherde som kommer att åka till kyrkogården om kvällen, när alla ljus brinner och det nästan är folktomt. Då får hon vara ensam med sina tankar för att sedan gå hem och äta upp sina barns halloweengodis.

ARNE HYCKENBERG

Bor i Tullinge och har varit fotograf sedan 1980-talet. I det här numret har han bland annat fotograferat omläggningen av taket på Botkyrka kyrka. Det gamla taket lades för nästan hundra år sedan. Det blir svindlande när man tänker på allt som hänt under den tiden.

INGA-BRITT ROVA

Inga-Britt är ledamot i kyrkoråd och kyrkofullmäktige. Korrekturläser församlingsbladet. Som f d förlagsredatör är hon road av att granska texter. Därför ser hon uppgiften som ett hedersuppdrag.

EMELIE SIMMONS

Frilansjournalist med en bakgrund som kommunikatör i Svenska kyrkan. Inför allhelgona bjuder hon in föräldrar som förlorat ett litet barn att binda en krans till barngravarna. Det blir samtal, ljusständning och tårar. Men det är gemenskapen som ger känslan av hopp att orka leva vidare.

ANDRÉAS LINDSTRÖM

Arbetar med kommunikation. Vid allhelgona går han med sin familj till kyrkogården för att tända ljus när dagsljuset övergår i skymning och höstmörkret sakta sänker sig över alla flämtande ljuslågor.

The background of the entire page is a soft-focus photograph of autumn leaves in shades of yellow, orange, and brown, with some leaves showing small brown spots. The leaves are scattered across the frame, creating a warm and seasonal atmosphere.

NYA

möjligheter

Vi får träffa Cecilia Mannerström som efter en tids sjukdom hoppas kunna resa igen. I Ljuset kyrka har ungdomarna startat en podcast som de hoppas många kommer lyssna på.

Isac, Julian och Farez testar ljudutrustningen. I höst ska de podda om hur de ser på Botkyrka.

Sveriges nyhetsrapportering berättar om hur det är i Botkyrka. Men för att ge en annan bild kommer Norra Botkyrkas ungdomar att podda om livet i Botkyrka. Vi får träffa rösterna bakom podden *Ljusets unga podcast*.

TRYGGHET SKAPAR MODIGA UNGDOMAR

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

Det är torsdagkväll i Ljuset kyrka i Hallunda. Fares, 13 år, Isac, 16 år och Julian, 16 år är här för att träffa församlingspedagog Johannes Nunez. Ikväll ska de diskutera innehåll och testa tekniken. De har testsänt en podd inför kyrkovalet, men nu satsar de på tre avsnitt innan jul.

– Var den du är, säger Johannes när han inleder kvällen.

Sen presenterar han några ämnen för killarna.

– Vi ska podda om ”vi i Botkyrka”, ”vilken jord vi lämnar efter oss” och ”julfirande”. Men poddarna ska handla om er och er tro. Jesus gick framför oss och visade vägen, säger Johannes.

– Tänk att vi får skraddarsydda teman av Johannes som passar just oss, säger Julian.

Julian och Isac är båda ungdomsledare och har varit aktiva i kyrkan sedan de var små. Farez är konfirmand sedan i höstas men har också varit med i kyrkan sedan han var liten.

– Vi har alltid hängt i kyrkan, säger Isac.

– Nu kan vi äntligen få träffas utanför den digitala ungdomsgruppen. Det är roligt att vara ledare men inte bara bakom skärmen. Det är kul att få vara närmare konfirmanderna också, det blir en annan känsla, säger Julian.

PODDADE OM VALET

Podden är en rolig grej som alla tre testat på i olika sammanhang innan. Fares fick testa att podda på Fanzingo, ett mediehus i Alby, och gillade det.

Julian och Isac poddade inför kyrkovalet för att bli mer pålästa om vad de skulle rösta på i kyrkovalet.

– Alla nomineringsgrupper säger att det vill satsa på kyrkan, men vi ville veta hur mycket de var engagerade också. Det poddade vi om, säger Isac.

De har som ambition att podden ska nå ut till fler än ungdomsgruppen.

– Podden kommer handla om hur vi ser på Botkyrka. Det är så mycket som många inte vet om Botkyrka, och den gemenskap som finns här. Det vi ser på nyheterna är inte de bästa sidorna och ger en bild av att allt här är dåligt. Men vi ser en annan sida som består av gemenskap och nära relationer. Vi som bor här kommer från hela världen och vi ser oss som jämlika, säger Isac.

”JESUS IS KING”

Julian längtar efter att få jobba inom rättsväsendet. Han är sedan flera år tillbaka intresserad av lag och rätt. Idag har han ett uppdrag för kommunen och arbetar med våldsförebyggande arbete. Han besöker grundskolor och pratar om våld i nära relationer.

– Vi visar en film och ungdomarna får reflektera i både små och stora grupper för att få ett nytt perspektiv. Jag har lärt mig mycket om vad våld är och att det finns olika typer av våld, både fysiskt och psykiskt, säger Julian.

Även Isac är intresserad av juridik och vill fortsätta studera efter gymnasiet. Han går i en gymnasieskola på Södermalm. Idag har han en svart collegetröja på sig med texten ”Jesus is King” på bröstet och Svenska kyrkans logga på ryggen med kompletterande text Norra Botkyrka.

Får du kommentarer om att du är kristen när du har tröjan på dig?

– Nej, inte alls utan de frågar om Norra Botkyrka i stället, säger Isac.

– För ungdomarna i Norra Botkyrka är det viktigt att vara Kristuscentrerad. Texten med Jesus på tröjan betyder verkligen något, säger Johannes.

– Det finns många fördomar om Botkyrka om hur det är, säger Julian.

RIGGAT OCH KLART

En av de viktigaste uppdragen som Botkyrka församling har är att skapa trygga rum och tillit. Genom att ha skapande verksamheter för ungdomar som exempelvis podcast och film kan det bidra till att ge en trygg plattform.

– De här verksamheterna kan ge en möjlighet att tro på sig själva. Det här kan bidra till att våga testa saker och göra sina röster hörda, säger Johannes.

En av de viktigaste uppdragen som Botkyrka församling har är att skapa trygga rum och tillit. Genom att ha skapande verksamheter för ungdomar som exempelvis podcast och film kan det bidra till att ge en trygg plattform.

– Våga utmana dig själv och tro på dig själv, säger Johannes till ungdomarna han bjudit in till podcast-träff i Ljuset kyrkan.

Sen skojar Johannes med killarna.

– Haha, poddandet kanske gör att jag kommer höra er på radion om några år, skrattar Johannes.

Vi går en trappa upp där Johannes riggat poddstudion. Killarna sätter sig vid bordet och tar på sig hörlurarna. De börjar med att testa ljudet.

– Okej, ska vi prata om skolmaten idag för att bara börja prata om något, frågar Isac.

– Jag fick pannkakor med sylt, svarar Fares snabbt.

– Kebab, säger Julian.

När de är uppvärmda får de ge sig i kast med temat på den här artikeln som är ”nya utmaningar.”

– Jag gillar att ha många fritidsaktiviteter att jag kanske testar att ha en egen podd med en kompis. Här i kyrkan får vi testa och träna på att prata i micken och vara modiga. Jag tror att min podd skulle handla om relevanta saker som händer i samhället just nu, svarar Isac.

– Jag tror att vi har möjlighet att våga berätta om våra historier men på ett friare sätt som säkert kommer ge mod, säger Julian.

– Jag tror att det kommer öppna upp många känslor i mig själv, svarar Fares.

VI ÄR EN ENDA KROPP

Tekniken fungerar utmärkt och det är dags för middagspaus. Johannes har fixat gyros till alla och nu ska de äta och prata om kommande podcast-ämnen.

I helgen är det ledarläger, en av de första sedan pandemin.

– Det är kul att få komma bort och vara tillsammans. Under pandemin har vi vänt oss till Gud och Jesus och bett om kraft. Men att samlas på läger skapar ännu mer utrymme för gemenskap och tillhörighet. Den känslan ger mer än ord. Vi är inte ensamma. Vi är en enda kropp, avslutar Johannes.

För Cecilia Mannerström, 63 år, blev livet inte som planerat. Under året skulle hon besökt Irland och Slovenien för att beta av sin lista över alla Europas länder. Men i februari blev hon mycket sjuk i covid-19. Nu tar hon en dag i taget och hoppas kunna lyfta upp sitt ett-åriga barnbarn snart.

STARKARE FÖR VARJE DAG

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

– Jag har inte lika mycket styrka i min kropp längre, säger hon när vi träffas på kyrkogårdsförvaltningen i Tumba där hon arbetar.

Hon gör en återblick av det senaste året. Hon minns exakt vilket datum hon blev sjuk och åkte in på intensiv.

– Den 20 februari blev jag sjuk! Jag tänkte nog inte att jag kunde bli så sjuk så jag kunde dö. Efter en vecka blev jag inlagd på intensiv där jag låg i en månad, säger Cecilia.

DAG FÖR DAG

Tiden i respirator minns hon inte men känslan efteråt beskriver hon som hemska. Istället försökte hon tänka vackra tankar när hon låg instängd i masken.

Efter en månad fick hon flytta till Stockholms sjukhem och skulle lära sig gå igen.

– Inte möjligt tänkte jag när fysioterapeuten ville att jag skulle gå 50 meter med rollator. Men jag kunde ta mig fram. Jag är otroligt envis, säger Cecilia.

Målet var att få komma hem till Cecilias sons 30-årsdag. Men för att göra det var hon tvungen att klara av att gå i trappor.

– Det var så ensamt att ligga på sjukhus utan besök. Mobilen var min livlina. Genom den kunde jag ha sms-kontakt med min familj och vänner. Jag längtade hem och kämpade för att kunna gå i trapporna, säger Cecilia.

Cecilia kom hem till sin sons 30-årsdag och fick i början hjälp av hemtjänst och barnen. Väl hemma fortsatte hon med egna mål för att dag för dag klara av fler saker.

– Ett mål var att besöka ett fik en kvarts promenad bort. De har otroligt goda bullar. Jag lyckades ta mig dit långt innan mitt slutdatum som jag satt upp som mål, säger Cecilia.

SER ANNORLUNDA PÅ LIVET

Hon är tillbaka i sin tjänst på kyrkogårdsförvaltningen i Botkyrka sedan augusti och kommer gå upp i tjänst i oktober.

– Men jag blir trött fort, främst i huvudet och jag är inte lika rörlig som förr. Jag har förändrats efter sjukdomen. Jag kan se nya möjligheter men kanske mer att jag ser annorlunda på livet. Vissa saker är inte lika viktiga längre. Främst är jag glad att jag lever och vill träffa mitt lilla barnbarn.

Högst upp på Cecilias lista står barnbarnet.

»Jag tänkte nog inte att jag kunde bli så sjuk så jag kunde dö«

– Jag vill ha tid med henne och målet är att vi ska ses en gång i veckan och lära känna varandra. Hon var bara några månader när jag åkte in på sjukhuset. Jag vill kunna lyfta henne så småningom men måste bli starkare först. Hon är en tung liten rackare mitt barnbarn, säger Cecilia och skrattar.

NEW YORK PÅ LISTAN

Cecilia har inte gett upp tanken att besöka Europas alla länder. En överenskommelse hon gjorde med sig själv redan som 20-åring. New York står på först på listan efter att Europa är avklarad.

– Det har tagit många år och jag hade planerat att besöka Irland och Slovenien men så blev jag sjuk, säger Cecilia.

För att komma i gång med resandet gjorde Cecilia några småresor i Sverige under sommaren.

– Jag har åkt tåg, buss, bil och båt. Men flyga har jag inte gjort ännu. Jag vet inte hur det känns att sitta fast i ett litet utrymme. Det är känslorna från att ligga i respirator som gör sig påmind. Det kommer gå bra men jag tar det försiktigt, säger Cecilia.

Cecilia är en flitig konsertbesökare och är glad att säsongen kommit i gång. I femton år har hon suttit på samma plats på Konserthusets konserter.

– Musik är gott för själen och jag berikar mig själv med både konserter och konstutställningar. Jag har precis planerat in årets nyårskonsert i Engelbrektskyrkan. Jag längtar, säger Cecilia.

FLER MÖJLIGHETER ATT KOMMA TILL KYRKAN FÖR BÖN OCH GUDSTJÄNST!

Botkyrka församling vill att alla som känner att de vill gå till mässa eller gudstjänst ska kunna göra det. Därför har vi ökat tillgängligheten till kyrkorummet genom att fira mässa och gudstjänst på olika tider på söndagar.

PÅ SÖNDAGAR FIRAR VI GUDSTJÄNST OCH MÄSSA

- 10.00 i Tullinge kyrka
- 11.00 i Ängskyrkan och Ljusets kyrka
- 15.00 i Botkyrka kyrka
- 17.00 i Tumba kyrka

VI HAR ÄVEN MÄSSA PÅ VARDAGSKVÄLLAR

- Tisdagar 18.30 i Ängskyrkan
 - Onsdagar 18.30 i Ljusets kyrka
 - Onsdagar 18.30 i Tullinge kyrka
 - Torsdagar 18.30 i Tumba kyrka
- Avvikelser från ovanstående tider kan förekomma.

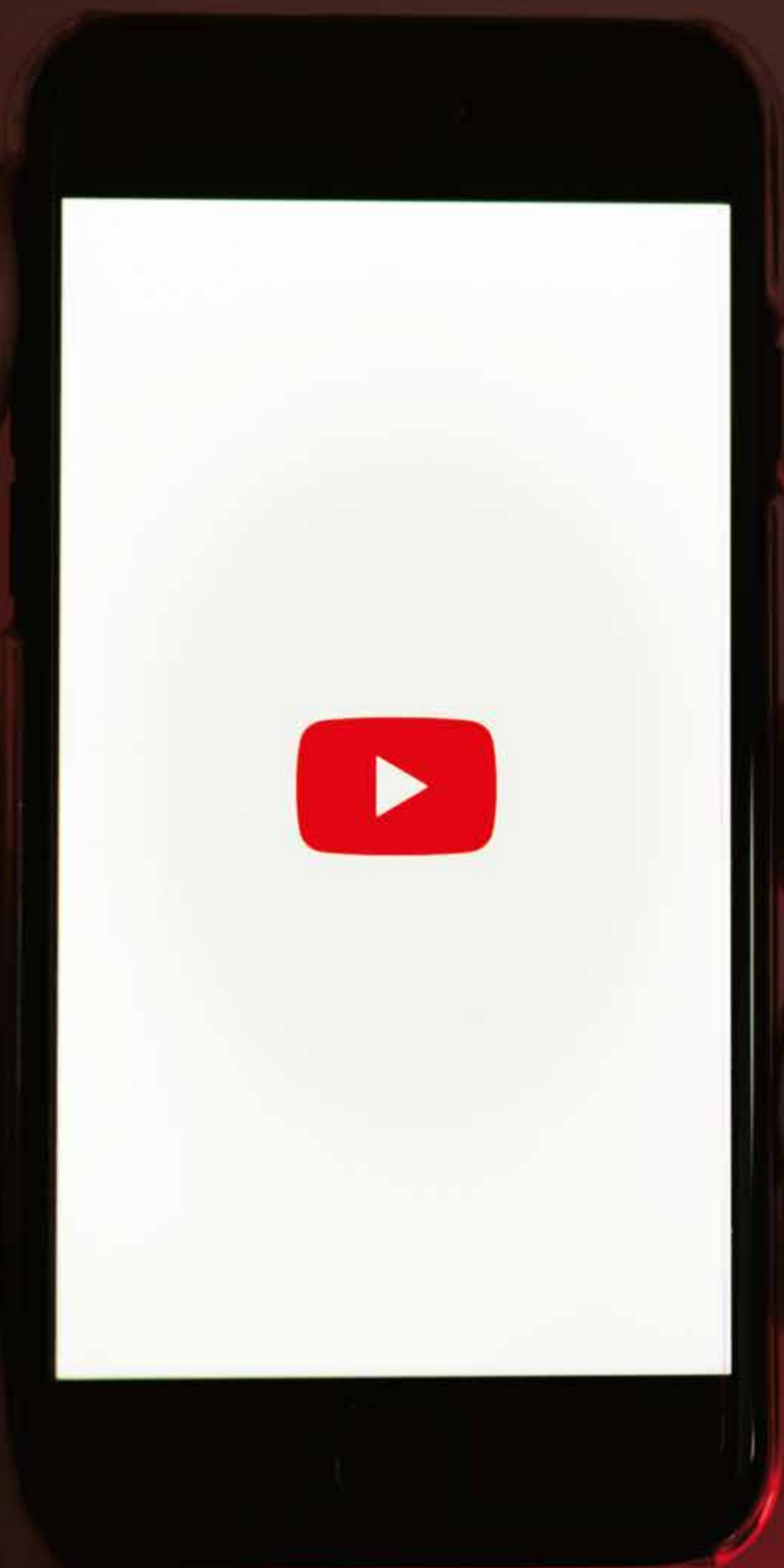
Vi erbjuder dessutom lunchbön, mässor och andakter på finska och vardagsgudstjänster med jämna mellanrum i våra kyrkor. Se vår hemsida, appen Kyrkguiden, Botkyrka församlings nyhetsbrev eller våra anslagstavlor för information och tider. *Du är varmt välkommen!*

Snart börjar konsertsäsongen för Cecilia Mannerström. Hon har längtat efter att ta del av musik-och kulturlivet.

Gospelkören har äntligen kommit igång efter ett pandemiuppehåll. Nu repar de varannan vecka i Ljusets kyrka. På körrepen sjunger de en hel radda av härliga gossellåtar. Just nu är det uteslutande kvinnor i kören.

FEM AVSNITT FRAM
TILL ADVENT. DU HITTAR
DEM PÅ YOUTUBEKANALEN
FRAMTIDEN BOR HOS OSS.

FILM-TIPS

Möjligheter och mångfald, skjutningar och konflikter. I dagarna släpper Svenska kyrkan nya filmen "Framtiden bor hos oss" som berättar om livet i landets mångkulturella stadsdelar. Vi får bland annat titta in i vardagen i Botkyrka, Flemingsberg, Skärholmen och Södertälje församlingar.

FOTO: Unsplash

Fredag den 29 oktober var det premiär av serien *Framtiden bor hos oss* på youtube. Avsnitten kommer att sändas fem fredagar fram till första advent.

Filmaren Tobias Olingdahl har följt livet i några av Svenska kyrkans församlingar i mångreligiösa och mångkulturella stadsdelar.

– Flera av områdena som är med i filmen är klassificerade som särskilda utsatta områden av Polisen. För många av oss som lever våra liv i dessa områden är det våra hem. Där vi bor finns hopp, drömmar och framförallt en gemenskap även om den inte vanligtvis visas i media. Vi vill visa på de goda kraf-

terna, för vår framtid är gemensam. Framtiden bor hos oss, säger Beatrice Lönnqvist, kyrkoherde i Botkyrka församling och ordförande i nätverket Framtiden bor hos oss.

I filmen lyfts vardagliga problem som kyrkan ställs inför som rasism, utanförskap och orättvisor. Vi får samtidigt följa kyrkans arbete med att ge människor upprättelse och väcka hopp.

– I de här församlingarna tar det nya samhället och en ny kyrka form. Vi vill visa på de goda krafterna i samhället och att kyrkan möter många människor precis där de är, säger Tobias Olingdahl, filmare.

Religiöst

SJÄLVFÖR- TROENDE

Marika Markovits började som nyvigd präst i Ängskyrkan. Det präglade hela hennes kommande prästliv. Efter många år som direktor på Stockholms Stadsmission är hon tillbaka i kyrkans värld. Mänskliga rättigheter och demokrati står högt på hennes agenda.

TEXT: **Emelie Simmons**
FOTO: **Arne Hyckenberg**

Marika Markovits kommer gåendes i rask takt på Prästgatan i Gamla stan. Ett möte hade dragit ut på tiden.

– Är det okej om vi börjar med fotografering så jag kan ta ut Banksy, frågar hon.

Banksy är familjens nya medlem, en svart whip-pet som älskar att springa. Speciellt efter sin matte om hon har en boll.

Marika tar gränden ner mot Västerlånggatan och styr stegen mot parken vid Riksdagen. Hon hälsar på några hantverkare, ler, skrattar och småpratar med Banksy.

– Jag har verkligen lärt känna många församlingsbor tack vare mina hundpromenader. Det är ett fantastiskt bra sätt att lära känna människor man annars inte skulle träffat på i livet, säger hon.

Sedan ett år är hon domprost i Stockholms domkyrkoförsamling. I samband med nya tjänsten gick flyttlasset från Farsta till Gamla stan. Nu bor hon med sin son och hund ett stenkast nedanför Storkyrkan. Men hon känner väl till församlingen sedan alla år som direktor på Stadsmissionen som har sina lokaler på Stortorget.

300 HEMLÖSA

Efter lite lek och fotografering i parken går vi tillbaka till Marikas lägenhet. Utanför porten stannar hon till och säger:

– Visste ni att det finns 300 hemlösa som tillhör Stockholms domkyrkoförsamling?

Marika fortsätter:

– Jag blev såklart nyfiken på vilka personerna är bakom siffrorna var och började titta på det. Det handlar om människor som är skrivna på kommunen men är medlemmar i Svenska kyrkan. Då tillhör

I samband med Riksmötets öppnande har Storkyrkan en traditionsenlig gudstjänst då riksdag, regering och kungahus bjuds in.

man automatiskt domkyrkoförsamlingen. Det är personer som är hemlösa eller bor på demensboende eller på en båt vid stadens kajer. De utgör 10 procent av medlemmarna och gör oss till en församling där välstånd och utsatthet finns sida vid sida.

– Eftersom de saknar adress har vi ingen möjlighet att kontakta dem vare sig med diakonalt stöd eller för att berätta vilken fantastisk församling de tillhör, speciellt Storkyrkan, med sitt kulturarv, säger Marika.

För Marika är detaljerna viktiga för att kunna få en ökad förståelse och se en helhet.

– Jag bygger min förståelse av en organisation baserad på kunskap, där detaljerna är pusselbitar. Jag har stor erfarenhet av mitt arbete på Stadsmissionen där jag lärde mig att kunskap om detaljer gav bättre träffsäkerhet i viktiga beslut. Därför stannar jag inte bara vid siffran 300 hemlösa – utan borrar djupare för att förstå vilka de är och vad de betyder för församlingen.

KYRKAN EN FAMILJ

Väl uppe i lägenheten ger hon Banksy ett tuggben så han håller sig lugn en stund. En valp på nio månader

kräver mycket tid och omsorg. I dagarna var hon på en begravning av en vän från tiden i Ängskyrkan där hon arbetade sitt första år som präst och efter det funderade hon lite extra på Ängskyrkan.

– Ängskyrkan har haft en avgörande betydelse för mitt uppdrag som präst. Ängskyrkan som en samarbetskyrka med EFS är ju väldigt annorlunda från en vanlig svenskkyrklig verksamhet där den enskilde är engagerad. Men i Ängskyrkan deltog man som familj. Där medlemmen har ett starkt religiöst självförtroende. Jag lärde mig mycket om att bygga församlingsgemenskap där.

I domkyrkoförsamlingen bor det 5000 personer och 2900 av dessa är medlemmar i Svenska kyrkan. Men varje dag passerar cirka 450 000 människor inom församlingens gränser. Som församling finns uppdraget att vara till för både dem som bor och vistas i församlingen. Storkyrkan har under ett vanligt år ungefär 400 000 besök.

– Storkyrkan är en fantastisk plats för att ta del av kulturarvet och Sveriges historia. Vi får ofta besök av SFI-klasser och skolor, och hoppas att många hittar hit igen efter pandemin. På lov och helger brukar vi ha öppna visningar för familjer. Jag skulle tycka det var kul om fler från Stockholms ytterområden kom hit på besök, säger Marika.

FÖRORTEN I STORKYRKAN

Under sitt år i Ängskyrkan delade hon arbetsrum med biskop Andreas Holmberg. Tillsammans sitter de nu i Domkapitlet där de bland annat får hantera tillsynsärenden av präster och diakoner.

»I Ängskyrkan deltog man som familj. Där medlemmen har ett starkt religiöst självförtroende. Jag lärde mig mycket om att bygga församlingsgemenskap där.«

För Marika Markovits är frågor som mänskliga rättigheter och demokrati viktiga.

De vardagliga hundpromenaderna har gjort att Marika lärt känna församlingsborna i Gamla stan. Något hon uppskattar mycket.

– Jag och biskopen samarbetar bra och har en samsyn i de bitvis svåra frågorna. Vi vill båda att Storkyrkan ska kännas som hela stiftets kyrka och en samlande plats där man kan känna sig hemma. Jag skulle vilja att förorten fanns representerad i Storkyrkan. Tänk om Botkyrka skulle kunna vara med att spegla den delen av Stockholm - att förorten faktiskt kan vara närvarande mitt i city, säger Marika.

GÅTT ÖVER GRÄNSEN

Genom åren på Stadsmissionen har hon drivit frågor om människovärde och demokrati. Något hon kommer fortsätta med i sin nya roll som domprost.

– I vår tid ifrågasätts grundläggande mänskliga rättigheter och demokrati. Den utvecklingen oroar mig. Politiska utspel baserat på åsikter och värderingar, sprids i sociala medier och blir snabbt vedertagna sanningar. Tonen i sociala medier blir lätt orevlig. Människor känner sig hotade, övergivna och blir utsatta. Det gäller inte minst barn. Jag tycker vi gått över gränsen för hur vi betar oss mot våra medmänniskor. Det har skett en förflyttning hur vi ser på andra. Jag saknar respekt och tillit till det goda i alla människor. Här är kyrkan viktig. Vi kan med trovärdighet stå för en allmänmänsklig etik och ansvarsfull samhällstolkare i staden, säger hon.

HUNDPROMENADER SKAPAR MÖTEN

Predikstolen i Storkyrkan har genom tiderna varit en plats att få ut kyrkans budskap. När den dåvarande pastor primarus Olaus Petri på 1500-talet skulle predika hissades han upp i en korg som skulle fung-

»Jag skulle vilja att förorten fanns representerad i Storkyrkan. Tänk om Botkyrka skulle kunna vara med att spegla den delen av Stockholm - att förorten faktiskt kan vara närvarande mitt i city«

era som en slags predikstol. Trots Marikas rädsla för att ramla i trappan med sitt röcklin (vit rock/kappa prästen bär i gudstjänsten) är nog det att föredra än att hissas upp i en korg.

– Den där trappan... Jag är nog mer en golvpredikant som står mellan bänkarna i kyrkorummet. Men jag tar seden dit jag kommer och med Storkyrkans alla pelare så både syns och hörs jag bra från predikstolen.

Marika ska strax vidare till ett möte i Storkyrkan. Men kvällen avslutas som vanligt med hundpromenaden och lekträff med andra hundägare som också bor i Gamla stan. Hon berättar om en kvinna som förlorade sin hund hastigt.

– En morgon när jag höll i bönen i Storkyrkan stod hon vid ljusgloben och berättade vad som hänt. Vi tände ljus och bad tillsammans. Det blev en fin stund som kvinnan delade i sociala medier, vilket gav en ny bild av kyrkan för många. Mina hundpromenader har gett mig många fina möten, avslutar Marika.

■ Hädanefter i Botkyrka

Beatrice Lönnqvist, Botkyrka församlings kyrkoherde, vill att alla ska kunna ta del av hennes vardag och se hur det är att vara kyrkoherde. På instagram-kontot [@hadanefteribotkyrka](#), delar hon bilder och tankar från livet i Botkyrka.

■ Följ Beatrice Lönnqvist på instagram:
[@hadanefteribotkyrka](#)

■ Om denna tidning

Botkyrka församlingsblad delas ut 4-5 gånger om året till alla hushåll i församlingen. I början på varje termin i form av en mindre tidning som speglar livet i församlingen. En större och mer omfattande tidning som du nu håller i din hand med reportage och intervjuer kommer ut under terminerna.

■ Du hittar alla tidningar (även äldre nummer) digitalt på [svenskakyrkan.se/botkyrka](#)

Foto: Johannes Frandsen

Så bidrar Svenska kyrkans diakoni till samhällsekonomin

Svenska kyrkans diakoni, det sociala arbetet, har ett samhällsekonomiskt värde på minst 1,5 miljarder kronor. Det framkommer i en ny rapport som presenterar den hittills mest heltäckande kartläggningen av Svenska kyrkans diakonala verksamhet.

Analysföretaget Ramboll har fått i uppdrag att kartlägga bredd och omfattning av detta arbete. I uppdraget har också ingått att göra en värdering utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv – går det att sätta en summa på hur mycket Svenska kyrkans sociala arbete är värt för samhället?

MEDLEMMARNA EN STYRKA

Resultatet presenteras i den nya rapporten Samhällsekonomisk konsekvens - analys av Svenska kyrkans diakonala verksamhet.

I rapporten konstateras, att Svenska kyrkan på flera sätt har unika möjligheter att bedriva socialt arbete bland annat en flexibel organisation som snabbt kan ställa om verksamheten utifrån behov,

som exempelvis under det gångna årets pandemi. Med sina 5,7 miljoner medlemmar Sveriges största civilsamhällesorganisation och när genom sina församlingar ut i hela landet. Medlemmarna utgör också en stor bas för ideella krafter.

Rapporten uppskattar att Svenska kyrkan genom sitt sociala arbete under ett år bidrar till samhällsekonomin med minst 1,55 miljarder kronor. Siffran är beräknad bland annat på kostnadsbesparingar för offentlig verksamhet och för enskilda individer som

gratis eller billigare kunnat ta del av verksamheter där andra aktörer tar betalt.

DRIVA PÅ FÖRÄNDRINGAR

Samtidigt konstaterar rapporten att beräkningarna har flera osäkerheter och att stora delar av Svenska kyrkans diakonala arbete inte kan värderas i pengar. Beräkningarna har utgått ifrån en försiktighetsprincip, vilket gör att värdet sannolikt är betydligt högre än drygt 1,5 miljarder.

Ärkebiskop Antje Jackelén stryker under att diakoni är en del av kyrkans grundläggande uppgift. Med rätta förväntar människor sig att det diakonala arbetet prioriteras och utvecklas allteftersom behoven ändras. Ärkebiskopen välkomnar att det nu finns ett gediget kunskapsunderlag kring verksamheten.

– Även om mycket förblir odokumenterat bekräftar rapporten att Svenska kyrkan tar ett brett samhällsansvar genom sitt diakonala arbete. På många olika sätt ges omsorg och skapas gemenskap. Diakoni innebär också att påverka och driva på för förändring där vi ser brister i samhällets skyddsnät. Allt detta är ett uttryck för kristen tro.

Foto: Jan Norden

Ärkebiskop Antje Jackelén

»I bönen slipper man recensenter och rödpennor.«

■ **Nyhetsbrev**

Vill du ha information om aktuell verksamhet i Botkyrka församling? Fyll i formuläret på www.svenskakyrkan.se/botkyrka/nyhetsbrev för att börja prenumerera på vårt nyhetsbrev, helt kostnadsfritt. Du får ett brev ungefär en gång i månaden.

■ Tomas Sjödin, författare, pastor, föreläsare och krönikör.

Tips: Ladda ner appen Kyrkguiden i din telefon för information om andakter/gudstjänster/mässor.

Botkyrka kyrkas tak renoverat

Under sommaren tjärades det nya spåntaket på Botkyrka kyrka. Efter nästan ett år är kyrkans tak nu renoverat.

Byggställningarna runt Botkyrka kyrka är nedplockade och takarbetet har avslutats. Renoveringen av Botkyrka kyrkas tak påbörjades i augusti 2020.

Det gamla takspånet har bytts ut och därefter har taket tjärats i flera omgångar. Nästa år ska det tjäras ytterligare en gång. Delar av det gamla takspånet var

nästan 100 år gammalt, så det var tid att byta ut det. Takomläggningen är en del i ett större renoveringsprojekt för kyrkan. Åskledarna har nyligen bytts ut och vi planerar och projekterar nu för ytterligare renoveringar av Botkyrka kyrka – församlingens och hela kommunens viktiga kulturarv.

Foto: Arne Hyckenberg

Så gick det i kyrkovalet

Söndag den 19 september fick Svenska kyrkans medlemmar rösta i kyrkovalet. Sju nomineringsgrupper tar plats i Botkyrka församlings kyrkofullmäktige.

Valdeltagandet i Botkyrka församling blev ca 16,5 %. Detta är en liten minskning mot föregående val, vilket liknar valdeltagandet runt om i Sverige. Andelen förtidsröstande i Botkyrka församling ökade något jämfört med kyrkovalet 2017.

I val till kyrkofullmäktige i Botkyrka församling ställde åtta nomineringsgrupper upp. Sju av dem fick tillräckligt många röster för att få minst ett mandat. Vänstern i Svenska kyrkan ställde upp för första gången och fick ett par mandat. Frimodig kyrka fick inte tillräckligt många röster för att få ett mandat i kyrkofullmäktige under kommande mandatperiod.

SLUTGILTIGT RESULTAT

Kyrkofullmäktige i Botkyrka församling kommer under perioden 2022-2025 bestå av Arbetarepartiet Socialdemokraterna, Borgerligt alternativ, Kristdemokrater i Svenska kyrkan, Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan, Sverigedemokraterna, Tullingepartiet och Vänstern i Svenska kyrkan.

Slutgiltigt valresultat och mandatfördelning för samtliga val hittar du på kyrkoval.svenskakyrkan.se.

FÖRFATTARSAMTAL I DIN TELEFON

Varje år medverkar Svenska kyrkan på Bokmässan i Göteborg med programmet Se människan med samtal med aktuella författare om tro, livsfrågor och vad det egentligen innebär att vara människa.

I år medverkade bland andra Magnus Uggle, Joel Halldorf, Susanna Alakoski, Tareq Taylor och Pija Lindenbaum. Författarsamtalen kan du nu ta del av via svenskakyrkan.se/bokmassan.

Foto: Magnus Aronsson

Heliga Birgitta är Sveriges mest kända helgon, även om vi som bor i Botkyrka kanske först tänker på Sankt Botvid. Men vad är ett helgon egentligen?

Helgon

TEXT: Daniel Claesson FOTO: Unsplash

EN HELIG PERSON

Ett helgon är en helig person. Helgon förknippas ofta med kristendom, men förekommer inom de flesta religionerna. För att någon ska bli helgonförklarad inom kristendomen krävs att personen är avliden och hen ska kunna anses ha levt i en särskilt djup gudsgemenskap. Helgonförklaring inom kristendomen förekommer inom katolska kyrkan och i de ortodoxa kyrkorna.

FÖRSTA KRISTNA HELGONET

Det äldsta kända kristna helgonet är Polykarpos. Han var biskop av Smyrna och dog martyrdöden runt år 155. Innan dess var Polykarpos lärjunge hos aposteln Johannes. Polykarpos blev förföljd och bränd levande på bål på grund av sin kristna tro. Först blev han beordrad att förneka sin kristna tro, men Polykarpos vägrade att göra detta.

HELIGA BIRGITTA

Det finns faktiskt ganska många svenska helgon. De flesta är inte allmänt kända idag, men många av oss känner i alla fall till Heliga Birgitta. Hon är Sveriges mest kända helgon. Heliga Birgitta föddes runt år 1303 i Uppsala. Hon sägs ha fått många uppenbarelser med uppdrag från Gud. Heliga Birgitta är begravd i Vadstena klosterkyrka.

BOTKYRKAS HELGON

Ett annat känt helgon, särskilt här i Botkyrka, är Sankt Botvid. Han har gett namn åt bl.a. Botkyrka kommun, Botkyrka kyrka och Botkyrka församling. Botvid föddes och hade sin hemort här i Botkyrka. Han blev kristen under en resa till England och hjälpte sedan till att sprida kristendomen i Sverige. Enligt Botvidslegenden dödades Botvid av en friköpt slav som slog ihjäl Botvid med hans egen yxa.

EN ENGELSK TV-SERIE

Det finns en brittisk TV-serie som heter Helgonet. Den hade premiär 1962 och handlar om äventyraren Simon Templar. Seriens titel till trots så är han inte något helgon i den bemärkelsen. Han själ ofta från de rika, men då för att behålla pengarna för sig själv. Titelrollen spelades av ingen mindre än Roger Moore.

ALLA HELGONS DAG

Den lördag som infaller mellan 31 oktober och 6 november kallas Alla helgons dag. Det är en röd dag som firas till helgons och martyrs ära och minne. För de flesta handlar denna helg om att minnas nära och kära som avlidit och kanske gå till kyrkogården för att tända ljus vid gravar eller minneslunder. Alla helgons dag ska inte blandas ihop med Allhelgonadagen, som alltid infaller den 1 november.

KYRKTORNET I VÄSTER

Om du varken har tillgång till en kompass eller en smartphone kan du ofta hitta rätt väderstreck genom att titta på en kyrka. I regel är kyrktornet nämligen placerat i väster (även om det finns undantag). Detta för att koret i kyrkan ska vara åt öster, där solen går upp.

“DU ÄR ETT HELGON”

Det händer att vi människor kallar varandra för helgon. Då brukar vi prata om en person som är snäll, tålmodig, hjälpsam och osjälvisk. Men även om det är fint att bli kallad helgon så är detta inte tillräckligt för att få räknas som ett officiellt helgon...

Någon att prata med

Behöver du prata med någon? Vi erbjuder kostnadsfria samtal med diakon eller präst. Dessutom kan du få hjälp med psykoterapi.

TEXT: Daniel Claesson FOTO: Unsplash

Det kan finnas många anledningar till att behöva prata med någon. Det kan till exempel handla om relationer, kris, sorg eller existentiella frågor och tro. Våra präster och diakoner har tystnadsplikt, allt du säger stannar mellan er.

Du kan komma till ett eller flera samtal och du kan återkomma vid behov. Samtalen är kostnadsfria och det finns inget krav på att du ska kalla dig kristen eller vara medlem i Svenska kyrkan.

Kom till en öppen diakonimottagning (tider hittar du på vår hemsida svenskakyrkan.se/botkyrka), så får du ett enskilt samtal.

Kvällar och nätter kan du ringa jourhavande präst. Ring 112, så kopplar de dig vidare. Du kan även prata med jourhavande präst via chatt eller digitala brev på svenskakyrkan.se/jourhavandeprest.

TERAPISAMTAL

Om du behöver hjälp att bearbeta en kris, trauma, depression, ångest eller andra svårigheter finns möjlighet till psykoterapi i församlingen.

Dessa samtal kostar för närvarande 300 kr, med möjlighet till nedsättning vid till exempel

arbetslöshet eller sjukskrivning. Unga till och med 25 år får fyra samtal gratis och betalar vid eventuell fortsatt kontakt 100 kr per samtal. Även par och familjer är välkomna.

BOKA SAMTAL

För att boka terapिसamtal med någon av församlingens terapeuter, kontakta vår samordnare på telefon 073-960 75 91 fredagar mellan 10.00–13.00.

Det går också bra att nå oss via e-post, skriv då till botkyrka.forsamling@svenskakyrkan.se så hör vi av oss till dig.

I sina diktbilder närmar sig Lars Björklund livets kärna med stor varsamhet och lyckas förmedla något av det mest outgrundliga genom enkla ord.

– Som själavårdare kan jag bli otroligt påverkad emellanåt med att möta så stora känslor och starka ord, säger han.

POESI

- ett språk för sorg

TEXT OCH FOTO: **Emelie Simmons**

Prästen, författaren och poeten Lars Björklund nådde pensionsåldern mitt under pandemin. I stället för avtackning från tjänsten som kaplan på Sigtunastiftelsen blev det en utställning med hans diktbilder, som kombinerar text och foto. Idag har han utställningar med olika teman i kyrkor runt om i landet och på hans Instagramkonto lägger han ut diktbilder med jämna mellanrum.

Lars Björklund kommer gåendes på grusvägen från Uppsala mot Gamla Uppsala kyrka. Det är en varm höstdag men han har ändå en extra jacka ifall vindarna blåser kallt vid Uppsala kullar. De nästan dagliga promenaderna går vid banvallen, vid den gamla rälsen, ut mot Uppsala kullar där åkrarna visar sig. Här föds de flesta av hans dikter. Han har alltid skrivit dikter och använt sig av poesin i sina föreläsningar och böcker.

– Som själavårdare kan jag bli otroligt påverkad emellanåt av att möta så stora känslor och starka ord. Jag hittade därför tidigt en uttrycksform i text, musik och teoribildning. Det är mina tre knep för att ta in den andres känsla utan att bli rädd, säger han.

»Mina diktbilder har en rörelse framåt och vill visa vilken väg vi kan följa. Kanske kan de ge en människa hopp att orka leva en dag till.«

DIKTBILDER I MOBILEN

Ett boksamarbete med en fotograf väckte Lars lust för bildkonst. Sedan några år tillbaka använder han sig av Instagram för att dela sina diktbilder.

– När jag skriver en dikt släpper bojorna som fäster mig och ger sig av, jag blir befriad från det tunga. Miljön jag promenerar i är inte så engagerande men det finns en poäng med det. Jag upptäcker blomorna bland skräpet, säger Lars.

Mobilen bär han numera alltid med sig. Det är själva medlet med hans diktbilder, att allt ska ske på mobilen där han skriver, fotar, redigerar för att sedan publicera på sitt Instagramkonto Larsdikter.

– Att fotografera och göra diktbilder är helt nytt för mig. Ett poetiskt landskap där bilden och texten flyter ihop och blir lika viktiga. Jag låter en del oskärpa och en del pixelering finnas kvar i bilden. Det är en del av konsten, säger han.

HELGON MED FÖTTER

Ett av hans inlägg på Instagram är en dubbeldikt om skuld, skam och upphöjande.

– Dikten *Sätt ingen Gloria på någon / efter en tid halkar den ner / blir en / snara / och dras åt* skildrar en jobbig erfarenhet jag har. Många har sett mig som klok, och beundrat mig. Men jag vill inte bli beundrad, jag tror inte någon mår bra av det. Det är en stark dikt men den är nog sann. Vi vill ha helgon men vi blir förskräckta när vi upptäcker att de har fötter, säger Lars med många tankepauser.

Kanske är det därför han väljer bort sin prästkrage vid vissa tillfällen.

– Prästkragen åker av ibland, men när det är en rit som dopet eller en gudstjänst har jag den på. Jag bär

den också i vissa möten när jag behöver visa att jag inte är en privatperson utan en representant för kyrkan. Då ger den mig ett skydd, men annars har jag den inte på mig. På till exempel ett sjukhus däremot är det lättare att möta människor utan prästkrage. Jag slipper värderas av andra då, säger Lars.

SKAM OCH SKULD

Han relaterar till sina själavårdande samtal när han pratar om dikten som berör skam och skuld. I mötet med en människa som vill berätta något skamfyllt sänker Lars blicken för att befria den andre från kravet på ögonkontakt.

– Skam hos en människa är tung att bära och behöver mycket tid och kärlek. Tid kan jag ge men inte en famn och det gör att jag som själavårdare inte räcker till. I slutänden kanske det var våra samtal som var det enda som fanns kvar trots att de var krävande. Jag höll vad jag lovade, säger han.

GE HOPP

Lars Björklund ska vandra tillbaka hem, förbi Uppsala kullar och sedan längs med banvallen. Under tiden han går stannar han, skriver dagens dikt, fotar, redigerar och publicerar.

– Min egen erfarenhet och mina tankar från möten har blivit till många dikter. De har hjälpt mig för att sedan ge sig av för att hjälpa andra. Poesin är ytterligare ett språk, speciellt när man pratar om sorg och stora existentiella frågor. Den tillför det allmänmänniska som inte vetenskapen får fram och kan prata med oss på djupet. Mina diktbilder har en rörelse framåt och vill visa vilken väg vi kan följa. Kanske kan de ge en människa hopp att orka leva en dag till, avslutar Lars.

och ögon
den drar sig undan
in i mörkret
Skammen
behöver en famn
och någon
som orkar vaka
tills natten är över

Sätt ingen

Skuld

gloria

kän förlätas

på någon

och försvinna

efter en tid

men

halkar den ner

skammen

blir en

den djupa färglösa skam

snara

kan bara

och dras åt

älskas bort

Sörjer du hellre på nätet än vid graven? Möjligheterna att söka stöd och bearbeta en förlust framför datorn är idag enorma. Men vad händer när sorgen förflyttas till nätet? Är det till exempel okej att meddela ett sorgebesked på Facebook?

Att sörja ONLINE

FOTO: Unsplash

Förr i tiden hade de som förlorat en närstående ett sorgeår. De hade på sig ett sorgband för att folk skulle vara införstådda med deras tillstånd och det fanns en enda publikationskanal – dödsrunan i tidningen.

Idag har våra vanor och sätt att kommunicera kring sorg och död förändrats, inte minst med internet.

– På ett sätt låter vi inte sorgen ta det utrymme den behöver. Vi jobbar och har knappt tid att gå på begravingar. Å andra sidan är det svårt att säga att döden är tabu när det pratas så mycket om det i media, i reportage, på hemsidor, bloggar, minnessidor, Facebook-grupper, säger Anna Davidsson Bremborg, präst och docent i religionssociologi.

TID OCH RUM UPPLÖSES

Hon menar att tillgängligheten har skapat en demokratisering. När sorgen synliggörs på nätet blir det lättare att hitta information och berättelser man kan känna igen sig i när man drabbas.

I huvudsak är hon positiv till den ökade tillgängligheten. Tid och rum löses upp via internet, man kan prata när man vill. Och ett mail som uttrycker stöd och medkänsla kan fylla samma funktion som ett telefonsamtal, med skillnaden att tröskeln till att skicka det kan vara mindre än att ringa samtalet.

– Det är bra att vi pratar mer om både döden och livet. När man pratar om sina svårigheter och får höra om andra som gått igenom och klarat av samma saker får vi perspektiv och det blir oftast lite lättare.

LAGOM NIVÅ PÅ INTIMITET

Allt är inte heller offentligt, bara för att det sker på nätet, menar hon. Det finns öppna såväl som slutna eller privata forum. Och på Facebook kan man välja olika inställningar för vad man vill berätta och för vem.

Vilken dimension går förlorad när man kommunicerar sin sorg på nätet istället för ansikte mot ansikte?

– Kroppsspråk och tonfall försvinner. Då är det bra att kunna lite om digital kommunikation för att det ska bli rätt djup och lagom nivå på intimitet.

»Sorgen måste få ta längre tid än vad vi i vår kultur i allmänhet tycker att den ska få ta«

Ett hjärta står för den inkännande blicken, kramen eller ”jag tänker på dig”. Det fungerar alltid om man inte vet vad man ska skriva, säger Anna Davidsson Bremborg. Och vissa ord som man skulle säga passar inte lika bra att skriva. ”Vad fruktansvärt” till exempel blir hårt i text och personen kan känna sig avkrävd på en fråga hen kanske inte vill svara på.

En risk är att nätet kan ge utrymme åt dem som tenderar att fastna i ett akut sorgebeteende, ältar sin sorg på olika forum och har svårt att komma vidare.

– Men den här problematiken har alltid funnits och det är svårt att säga om det verkligen är så. Sorgen måste få ta längre tid än vad vi i vår kultur i allmänhet tycker att den ska få ta.

VÅGA PRATA OM SORG

Generellt tycker Anna Davidsson Bremborg att kommunikationen på nätet blir bättre och bättre. Hon har inte stött på samma problematik när det gäller sorg som i andra samhällsdiskussioner, då det kan bli hätskt, missförstånd och en hel del troll.

Går det bra att meddela att någon är död via Facebook?

– Den närmsta familjen ska naturligtvis kontaktas innan det läggs ut det på Facebook. Men annars är det ett väldigt vanligt och nästan det bästa kommunikationsmediet för att nå många på kort tid. Man slipper ringa runt och få frågor och du får styra själv vad du vill säga. Berättelserna om sorg tillhör livet och vi måste våga prata om det, även på Facebook.

Hundar har en fantastisk förmåga att knyta emotionella band till en människa. När 17-åriga Jeffen fick tillbaka sin cancer skaffade familjen valpen Alva. Hur mycket det skulle lysa upp Jeffens sista tid kunde de aldrig ana.

En valps kärlek

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: Susanne Blom

Sussie står vid Jeffens gravplats på kyrkogården. På hans gravsten har hon tänt fem värmeljus som lyser i allhelgonamörkret. Hon sitter på huk och har blåst ut tändstickan, när hunden Alva kryper upp i famnen på henne. Sussie kramar om Alva och stannar upp för en stund innan hon fortsätter att rensa bort gamla löv som blåst ner. Av alla hennes hundar är det Alva som får följa med ner till Jeffens grav. De andra blir såklart avundsjuka berättar hon. Men det är Alva som är Jeffens hund, fortsätter hon.

Sussies familj bestämde sig för att skaffa Alva när tonårssonen Jeffens cancer kom tillbaka. En tidig vårdag flyttade den åtta veckor gamla cavaliervalpen Alva in. En tre kilos vitbrun valp med stora bruna hängivna ögon. Jeffen som vid det laget blivit rätt dålig spenderade sin mesta tid i den svarta skinn-

soffan i vardagsrummet. Alva hittade snabbt sin plats bredvid honom. Ofta satt hon och tittade på honom kärleksfullt när han pluggade, spelade gitarr eller kanske hängde med kompisar. Ibland satt hon i hans knä och gosade eller låg bredvid honom när han sov efter den dagliga cancerbehandlingen.

Till vintern blev Jeffen sämre. Soffan i vardagsrummet byttes ut till en säng och ASIH-personalen kom med allt jämnare mellanrum. En dag orkade inte Jeffen ha Alva i sängen längre. Gång på gång lyfte föräldrarna ner henne, men lika snabbt hoppade hon envist upp igen.

Personalen från ASIH hade gått för dagen, och mamma Sussie lämnade Jeffen för att vila en stund när pappa Göran berättar att Jeffen slutat att andas. I Jeffens säng tätt vid hans mage ligger Alva som gosat in sig, med bestämd blick tittar hon på Sussie och Göran. De beslöt att låta Alva ligga kvar en bra

stund. Alva var med Jeffen när han tog sina sista andetag och det var väldigt fint att få se berättar Sussie.

Jeffens sista månader i livet blev mer harmoniska tack vare sitt starka band med Alva. Han ägnade mycket tid åt att mysa med henne och hon besvarade med passionerad kärlek. När cancer och döden kom Jeffen för nära kunde han pyssla om Alva en stund och glömma sin kroppsliga smärta. Alva har alltid varit en glad och snäll hund men hennes förmåga att läsa av människor och situationer är tack vare Jeffen.

Oftast hade Alva och han en ordlös kommunikation beroende på hur han mådde för dagen. Hon minns hur han kunde lysa upp när han tittade på Alva, kanske skratta till lite för att sedan krama om henne. Idag när längtan efter Jeffen blir för stor smyger Sussie och Alva upp till Jeffens gamla rum, vilar, andas in Jeffen och minns.

Du är inte ensam i din sorg

ALLHELGONA

i Botkyrka

Under allhelgonahelgen strömmar människor till kyrkogårdar, kapell och kyrkor för att minnas nära och kära. Gravar smyckas med blommor. Ljus tänds vid minneslundar. Sånger, böner och tankar fyller kyrkor och kapell. Att minnas hjälper oss att hålla fast vid det som är viktigt i livet. När ord och tankar inte räcker till finns ljusen där och lyser upp mörkret.

BOTKYRKA KYRKA

Öppen kyrka

Fredag 5/11 • 13.00-18.00

Öppen kyrka

Lördag 6/11 • 13.00-18.00
Kaffe i Klockargården

Musik- och minnes- gudstjänst

Lördag 6/11 • 16.00

Mässa med körsång

Söndag 7/11 • 11.00
Ensemble ur Botkyrka Motettkör

LILLA DALENS KAPELL

Öppet för ljusständning

Fredag 5/11 • 16.00-19.00

Öppet för ljusständning

Lördag 6/11 • 11.00-19.00

Minnesandakter

Lördag 6/11 • 13.00, 15.00,
17.00

LJUSETS KYRKA

Finskspråkig minnes- gudstjänst

Lördag 6/11 • 14.00

Öppen kyrka

Lördag 6/11 • 14.00-18.00

TULLINGE KYRKA

Öppen kyrka

Fredag 5/11 • 14.00-18.00

Öppen kyrka

Lördag 6/11 13.00-20.00
Stilla musik • 13.00, 14.00,
15.00, 16.00

Musik- och minnes- gudstjänst

Lördag 6/11 • 18.00
Damkören

Gudstjänst

Söndag 7/11 • 10.00

Öppen kyrka och kaffe

Söndag 7/11 • 11.00-14.00

TUMBA KYRKA

Mässa med körsång

Söndag 7/11 • 17.00
Tumba Koralkör

ÄNGSKYRKAN

Mässa med körsång

Söndag 7/11 • 11.00
Ängskören

